

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLÐI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 13

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 29 mars 1947

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárid

21 Árg.

Hin sosialistiska royndin í Onglandi.

Øll verðin leit við spenningi at valgstriðnum í Onglandi, tað val, ið gav meiriluta til Arbeðara-flokkin, so hann einsamallur kundi inynda stjórn ríkisins.

Hin konservativi flokkurin, tann flokkurin, sum hevur verið so ovurhonds sterkur, og sum altíð hevur havt so sterkar røtur í enska fólkinum, hevði eisini hesa ferðina tey bestu vápn í hendi: Allar ognarmenn landsins, allar industrimenn og aðrar vinnulivsmenn, eina so peningasterka »pressu«, sum hon nakrastadnis er at finna í heiminum — og so hitt besta vápn: hina tiltiknu hetjuna frá heimsbardaganum síðsta, hin heiðurskrýnda Winston Churchill, ið eins fúsur til hernað móti Nazismu og Facismu reikaði um landið at fylkja alt til stríð móti Arbeðara-flokkinum, ið eftir teirra orðum fór at týna landið og færa eitt harðræði á Ongland, ið einki mætari varð enn hitt svartasta Hitler-stýri.

Men hóast øll hesi miklu vápn, so var konservativi flokkurin fyri so stórum tapi, sum nakar politiskur flokkur nakrantíð hevur verið tað. Og ein kann spyrja hví.

Fara vit so at kanna enskan politikk hesi ár, ið liggja framman fyri bardagan, so er svarið okkum greitt: Hin konservativa stjórnin, sum staðið hevði við róðrið — Baldwin- og Chamberlain-stýri — í so nógv ár, hevði stýrt so illa bæði í innlendis- og útlendispolitikki, at størsti luturin av enska fólkinum hevði mist álitid til henda flokk og kundi ikki hugsa sær at seta hann til at taka við aftur og fara at leggja grundarsteinin til eitt nýtt Ongland, tað ið eisini lovað var fólkinum, nú tað á øðrum sinni fór útastur at berjast fyri frælsi og fosturlandi.

Stættarmunurin hevur altíð verið stórus í Onglandi. Hin stóra fjøldin hevur livað í vesældómi og fátækt, meðan ríkmenn hava sitið við ognunum og peninginum. Flokkar hava framman undan valgum og bardøgum lovað fjøldini betri kor og at broyta tað ranga í samfelagskipanini; men ongantíð er komið longur enn til lyftini. Áríni millum báðar heimsbardagarar vóru sera vánalig. Arbeðisloysi stórt, industri-

greinir og kolminur trongdu stórar umbætingar, sum ikki komu, tí menninir, ið áttu hesi virki, skuldu fáa størstan vinningin av teimum, og tí kundu útreiðslur til nýggj, modernað amboð ikki verða tiknar.

Men hin størsta atfinningarorsøkin mundi vera uttanríkispolitikkurin.

Hin konservativa stjórnin hevði fært ein loftnaðan og mærgleysan uttanríkispolitikk, landið lá so verjuleyst, tá ið Hitler tók til sín og dróg til Týsklands eitt smálandið fyri og annað eftir. Onglands ummælið dalaði í heilum, og tá ið Chamberlain fleyg aftur av München møtinum, kendi hin meinigi maðurin seg at rodna Onglands vegna.

Alt seyð meiri og meiri saman, og tá ið Hitler legði undir seg alt Tjekoslovakiið, visti hvør einasti Onglendingur, at stjórn hansara hevði skipað so illa fyri og komið landinum í slíkt ófæri sum eingin onnur hvørki fyri ella seinri.

Tað vóru eisini konservativir politikkarar, ið sóu hetta, og millum teirra var Winston Churchill á odda. Hann hevði langt síðan sæð óveðrið, ið kom, og hann hevði eisini vissað sær samarbeiði við menn, sum hann visti høvdu fólksins álit. Langt framman undan, at ódnin kom, og hann tók teymarnar, hevði hann leitað á fund sin Ernest Bevin, núverandi uttanríkisráðharri Onglands, sum hann visti hevði so stóra ávirkan á arbeðarin, og sum hann eisini visti var hin frægasti maður, ið fylkja kundi landsins arbeðaraheir til hitt »totalitera kríggid«. Churchill fór heldur ikki skeivur í hesari metan. Meta Onglendingar Churchill at vera mannin nr. 1 at vinna bardagan, so meta teir á hin bógvin Bevin at vera nr. 2. Hann tók sær tað risaverk uppá at mobilisera Onglands 20 milliúnir arbeðarar, og slíkt álit høvdu teir til hansara og tað mál, hann eggjaði teimum at fara í bardaga fyri, at teir hesa kríggstíð uttan at knarra lótu frá sær ymisk rættindi, teir høvdu vunnið áður.

Hetta er so bakgrundin fyri tí sigri, arbeðaraflokkurin í Onglandi vann seinasta val. Hin enski arbeðarin hevði einki álit aftur til

enska konservativa stjórn. Hann kravdi umbætingar og tryggingar, og hetta sá hann tann konservativi flokkurin hvørki hevði evni ella vilja at geva honum. Hansara egnu oddamenn, arbeðaraferarnir, høvdu sitið í Churchills savningarstjórn. Teir høvdu vunnið sær royndir og kunnleika hesa tíð; teir komu við stórum og vilttakandi arbeðisprogrammi, og fjøldin av fólkinum gav teimum sitt álit.

Men øllum var skiljandi, at tað fóru at verða tung tøk at lyfta, áðrenn komið var á mál.

Teir skuldu taka eitt land uppá seg, sum komið var úr hinum størsta bardaga fyri livi tess, ið tað á ævi síni hevði verið í.

Rundan um lá ein verð í sorli, uttan mat og slitin sundur av ófriðarrærsrum, sum tey sigrandi londini máttu royna at doyva niður.

Innan landsa skuldi herar avvápnast, og menn verða settir aftur til friðarverk. Idnaður, kolminur o. a., sum hitt gamla stýri hevði misrækt, skuldi verða vælt um og moderniserað — og aftur at øllum hesum fóru teir at hava ein mótstøðuflokk, sum ikki fór at helma í, men skjóta atfinningarnar frá sær, so brátt tað var ein blettur at peika á.

Tað er tó enn ikki stórvegis, vit kunna siga um hesa roynd Arbeð-

araflokksins at sosialisera landið. Tíðindini hava fokið ímillum hvussu alt hevur verið eitt »fiasko«; men tey hava ikki verið at lita á. Kolaframleiðslan er ikki komin á fætur aftur, og hesin til strangleika ókendi veturin hevur ikki børt um. Men betta eru eingi prógv um, at hin enski arbeðarapolitikkurin hongur í leysum lofti og kann detta niður hvørja løtu.

Enska fólk skilir eisini hetta, og tað sær eisini, at trupulleikarnir komu av tí, at eitt konservativt stýri vanrækti landið og kom tí á húsagang. Tað sær eisini ósagleikan í atfinningunum og skilir, at teir konservativu skýggja eingi ráð fyri at koma sær uppá toppin aftur.

I uttanríkismálum hevur arbeðarastjórnin í sama lagi havt tær flekjur, konservativur imperialistiskur politikkur hevur fært landið í, at greiða. Enska imperið ristist og skalv báðar heimsbardagarar.

Lastvognskoyring

Anton Arge (y) Húsabrugv

Tlf. 443

TROYGGJUR

Henda mánaðin keypa vit føroyskar troyggjur (einans stórar & góðar)

Fyribils geva vit 41,00 kr. + postgjald fyri stk.

Um tygum hava nakrar troyggjur, sendi tær so einans móti postkravi til

P/t Eliassen & Poulsen, Fuglafjørð.

Vit levera

KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES

i allar bestu kvalitetum.

Umboð:

Otto Jacobsen
Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedeverar - Polser - Leverpostej og Konserverfabriker

KØDBYEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN